МАРІЯ БЛАЖКО, ОЛЕНА ЩЕРБАК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ (МОВНИЙ КОМПОНЕНТ, МЕТОДИЧНИЙ КОМПОНЕНТ)

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

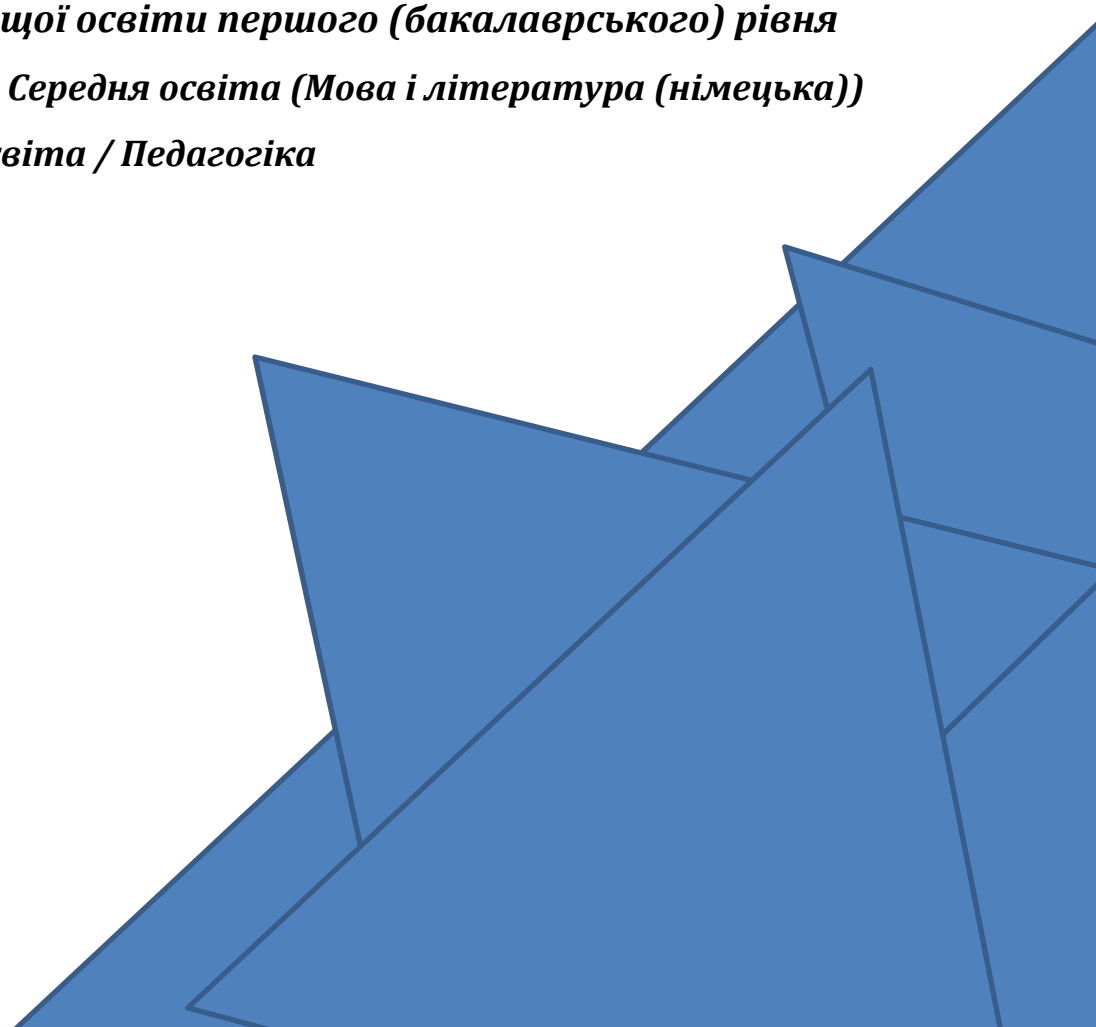

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет філології, історії та політико-юридичних наук

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ (МОВНИЙ КОМПОНЕНТ, МЕТОДИЧНИЙ КОМПОНЕНТ)

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Автори-розробники:
Марія Блажко, Олена Щербак

Ніжин – 2024

УДК 378.22:811.112.2(075.8)
М54

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 10 від 29.02.2024 р.

Рецензенти:

Ларіна Т. В. – кандидат пед. наук, доцент, завідувач кафедри прикладної лінгвістики імені Миколи Гоголя;

Талавіра Н. М. – доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Марія Блажко, Олена Щербак

М54 Методичні рекомендації щодо підготовки до комплексного кваліфікаційного екзамену (мовний компонент, методичний компонент) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)). Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. – 48 с.

Методичні рекомендації щодо підготовки до комплексного кваліфікаційного екзамену (мовний компонента, методичний компонент) є елементом Комплексу навчально-методичного забезпечення освітньої програми «Середня освіта. Німецька мова і література», «Середня освіта. Німецька мова та зарубіжна література». Видання містить методичні матеріали для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, що навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка.

УДК 378.22:811.112.2(075.8)

© Блажко М., Щербак О.,
автор-розробник, 2024
© НДУ ім. М. Гоголя, 2024

ЗМІСТ

Передмова 4
Комплексний кваліфікаційний екзамен: опис....6
Комплексний кваліфікаційний екзамен: структура та зміст 13
Зразок екзаменаційного білету 14
Розподіл балів за відповідь на комплексний кваліфікаційний екзамен 17
Критерії оцінювання відповіді здобувачів (мовний компонент: робота з текстом) 18
Методичні рекомендації щодо підготовки фрагмента уроку та його обґрунтування....24
Завдання з методики навчання іноземних мов для підсумкової атестації....27
Критерії оцінювання виконання завдань з методики навчання іноземних мов (методичний компонент: розробка та обґрунтуванням фрагмента уроку)....30
Література 32
Додатки....34
Додаток А. Redemittel zur begründung, redemittel zur schriftlichen präsentation der stilistischen phänomene.....34
Додаток Б. Зразки виконання завдань (мовний блок)....35
Додаток В. Зразки аналізу граматичних, лексикологічних, стилістичних явищ 39
Додаток Г. Зразок виконання завдань (методичний компонент)....41
Додаток Д. План-конспект фрагмента уроку (шаблон) 45
Додаток Е. Типи вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності 46

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації щодо підготовки до комплексного кваліфікаційного екзамену (мовний компонент, методичний компонент) є елементом Комплексу навчально-методичного забезпечення освітньої програми «Середня освіта. Німецька мова і література», «Середня освіта. Німецька мова та зарубіжна література».

Видання містить методичні матеріали, що містять роз'яснення, рекомендації, виконання яких має сприяти ефективній підготовці здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, що навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка, до підсумкової атестації.

Формою атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищезазначеної спеціальності є Комплексний кваліфікаційний екзамен, який ставить своїм завданням визначити рівень готовності випускника до виконання їм професійних обов'язків [8, с. 3].

Фундаментальну теоретичну та практичну підготовку висококваліфікованих учителів німецької мови та зарубіжної літератури із широким доступом до працевлаштування та подальшого навчання, формування та розвиток загальних і професійних компетентностей у галузі лінгвістики, літературознавства та методики навчання німецької мови та зарубіжної літератури, психолого-педагогічних дисциплін й організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти забезпечує освітньо-професійна програма «Середня освіта. Німецька мова і література».

Методичні рекомендації щодо підготовки до комплексного кваліфікаційного екзамену (мовний компонент; методичний компонент) допоможуть здобувачам організувати самостійну роботу під час підготовки

таких завдань комплексного кваліфікаційного екзамену: робота з текстом, розробка і обґрунтування фрагмента уроку.

Успішне виконання цих завдань допоможе визначити рівень володіння здобувачів способами формулювання думок іноземною мовою, способами реалізації мовної норми в різних видах мовленнєвої діяльності; вміння самостійно розробляти фрагмент уроку з обґрунтуванням своїх методичних рішень, враховуючи вимоги модельних навчальних програм «Іноземна мова» до очікуваних результатів навчання учнів 5–9 класів з мовно-літературної галузі.

КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН: ОПИС

Комплексний кваліфікаційний екзамен (далі: ККЕ) є формою підсумкової атестації та передбачає контроль та оцінювання рівня сформованості у здобувачів та здобувачок предметно-фахової компетентності, яка базується на комунікативній, лінгвістичній, методичній, соціокультурній, дослідницькій, психолого-педагогічній компетентностях.

До Комплексного кваліфікаційного екзамену допускаються здобувачі та здобувачки, які успішно виконали всі вимоги навчального плану першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), і не мають академічної та фінансової заборгованості. Атестація здобувачів та здобувачок першого (бакалаврського) рівня здійснюється екзаменаційною комісією.

Комплексний кваліфікаційний екзамен складається з трьох блоків: *Предметно-фаховий блок (мовний компонент), Предметно-фаховий блок (методичний компонент)* та *Психолого-педагогічний компонент.*

Для підготовки відповіді на завдання всіх трьох блоків здобувачам та здобувачкам надається до 90 хвилин.

На презентацію підготовленої відповіді здобувачам відводиться 30 хвилин, по десять (10) хвилин на кожен з блоків ККЕ. Таке дотримання часу дозволяє перевірити рівень сформованості здатності до раціонального розподілу та управління часом (тайм-менеджмент).

Для успішного виконання всіх завдань з Предметно-фахового блоку (мовний компонент; методичний компонент) здобувачі повинні набути такі загальні та фахові компетентності:

ЗК1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов’язки як члена

суспільства, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (громадянська компетентність).

ЗК 2. Здатність до співробітництва в групі та команді, мобільність, уміння адаптуватись і визначати особисті цілі та виконувати різні ролі і функції в колективі, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти індивідуальних і колективних дій (соціальна компетентність).

ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової діяльності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (культурна компетентність).

ЗК 4. Здатність до розробки бачення, планування, прийняття рішень, заохочення, організацію, розвиток, наділення повноваженнями і спрямування діяльності людей на досягнення певної мети (лідерська компетентність).

ЗК 5. Здатність до планування своєї діяльності, застосування творчих підходів до роботи, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

ФК 1. Здатність застосовувати у конкретному спілкуванні знання мови, способи взаємодії з навколишніми й віддаленими людьми та подіями, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями (мовно-комунікативна компетентність).

ФК 2. Здатність організовувати освітній процес з німецької мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти на основі сучасних наукових досягнень (предметно-методична компетентність).

ФК 3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб організації освітнього процесу (інформаційно-цифрова компетентність).

ФК 4. Здатність враховувати вікові та інші індивідуальні особливості учнів закладів загальної середньої освіти при організації освітнього процесу з німецької мови та зарубіжної літератури.

ФК 5. Здатність керувати власними емоційними станами, етичним розвитком і вихованням учнів закладів загальної середньої освіти (емоційно-етична компетентність).

ФК 6. Здатність до рівноправного та особистісно зорієнтованої взаємодії з учасниками освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, колегами та стейкхолдерами (компетентність педагогічного партнерства).

ФК 7. Здатність виконувати професійні функції, зважаючи на особливі потреби здобувачів освіти (інклюзивна компетентність).

ФК 8. Здатність планувати і реалізовувати освітній процес у закладах загальної середньої освіти у спосіб, сприятливий для здоров'я і безпеки самої людини та здобувачів освіти (здоров'язбережувальна компетентність).

ФК 9. Здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів закладів загальної середньої освіти (проектувальна компетентність).

ФК 10. Здатність визначати напрямок своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі освітнього процесу, і передбачити кінцевий результат (прогностична компетентність).

ФК 11. Здатність організовувати освітній процес з німецької мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти через залучення здобувачів освіти до певної роботи і співробітництво з ними в досягненні поставленої мети (організаційна компетентність).

ФК 13. Здатність до розробки, освоєння та втілення інновацій в практику педагогічної діяльності, що ґрунтуються на відповідних знаннях та уміннях

фахівця, через сформованість необхідних особистісних якостей та досвіду (інноваційна компетентність).

ФК 14. Здатність планувати та реалізовувати особистісний та професійний розвиток (здатність до навчання впродовж життя).

ФК 15. Здатність аналізувати та оцінювати власну академічну та професійну активність (рефлексивна компетентність).

ФК 16. Здатність до системного розуміння мови та мовлення, вміння використовувати філологічні знання у формуванні та розвитку лінгвістичної компетентності.

ФК 17. Здатність до розуміння літературних творів та вміння використовувати інформацію у процесі навчання.

Під час успішного виконання завдань комплексного кваліфікаційного екзамену (мовний компонент; методичний компонент) здобувачі демонструють такі програмні результати:

ПРН 1. Уміння керуватися у своїй діяльності на сприяння сталому розвитку, верховенство права, дотримання прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Уміння поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань освітньої програми з урахуванням загальнолюдських цінностей, безпеки для себе та спільноти, суспільних, державних та виробничих інтересів, формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти в рамках відповідальності та автономії.

ПРН 3. Знання і прийняття національних та загальнолюдських цінностей, толерантності, адаптивність до культурного середовища.

ПРН 4. Уміння використовувати різноманітні методи для ефективної комунікації на професійному та соціальному рівнях, організація та

керівництво професійним розвитком осіб та груп в рамках відповідальності та автономії.

ПРН 5. Уміння системно мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРН 6. Уміння комунікувати з учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами державною мовою, формувати і розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів в рамках закладів загальної середньої освіти, спілкуватися у професійних спільнотах, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово в рамках комунікації.

ПРН 7. Уміння планувати та організовувати ефективний освітній процес з німецької мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, володіння концептуальними науковими та практичними знаннями, готовність до критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 8. Уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти та створювати нові електронні (цифрові) освітні ресурси, збирати, інтерпретувати та застосовувати дані в рамках комунікації на засадах академічної доброчесності.

ПРН 9. Уміння визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів закладів загальної середньої освіти, формувати мотивацію, організовувати пізнавальну діяльність, сприяти формуванню спільноти учнів.

ПРН 10. Уміння усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, пояснювати

взаємозалежність людей і систем у глобальному світі, дотримуватися принципів державної політики у сфері освіти, зокрема принципів освітньої діяльності НУШ.

ПРН 11. Уміння суб'єктно-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами, дотримуватися принципу дитино центризму та педагогіки партнерства, в рамках комунікації донесення до фахівців та нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації.

ПРН 12. Уміння створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища, взаємодіяти з асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ПРН 13. Уміння організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

ПРН 14. Уміння проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів закладів загальної середньої освіти, управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами в рамках відповідальності та автономії.

ПРН 15. Уміння планувати освітній процес з німецької мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти та прогнозувати його результати, спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та / або навчальних контекстах.

ПРН 16. Уміння організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів на уроках німецької мови та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

ПРН 17. Уміння оцінювати та аналізувати результати навчання учнів з німецької мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти.

ПРН 18. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.

ПРН 19. Уміння визначати умови та ресурси професійного та особистісного розвитку впродовж життя, продовжувати навчання із значним ступенем автономії та відповідальності.

ПРН 20. Уміння здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

ПРН 21. Володіння сучасними лінгвістичними нормами німецької та української мов, засобами іншомовного спілкування для реалізації широкого кола комунікативних настанов: створення, перетворення, навчання, переклад, редагування, аналіз, інтерпретація.

ПРН 22. Уміння вибудовувати комунікаційні стратегії німецькою мовою із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємодії до всіх комунікантів.

ПРН 23. Уміння адаптувати до сприйняття учнями закладів середньої освіти соціально-гуманітарні, художні, публіцистичні, офіційно-ділові іншомовні тексти, забезпечуючи смислова та стилістичну адекватність.

ПРН 24. Уміння аналізувати літературні процеси, явища, твори у широкому культурному контексті та використовувати гуманістичний потенціал літератури для формування особистості.

КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН: СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ

Структуру та зміст комплексного кваліфікаційного екзамену схематично зображено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Структура та зміст комплексного кваліфікаційного екзамену

№ п.п.	Зміст компоненту	Оцінювання	Примітки
Предметно-фаховий блок (мовний компонент)			
1.	Робота з текстом	40 балів	
2.	Письмова частина (есе)	10 балів	Пишеться до екзамену
Предметно-фаховий блок (методичний компонент)			
3.	Розробка та обґрунтування фрагмента уроку	25 балів	Завдання відкриті, можна готувати протягом року
Психолого – педагогічний компонент			
4.	Аналіз педагогічної ситуації з теоретичним обґрунтуванням	25 балів	Затверджується кафедрою педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту

Особливістю ***Предметно-фахового блоку (мовний компонент)*** є те, що складанню комплексного кваліфікаційного екзамену (ККЕ) передує **написання есе**. Цю письмову частину ККЕ здобувачі виконують в аудиторії або он-лайн під контролем викладача згідно з розкладом до ККЕ.

У разі он-лайн-взаємодії здобувачі забезпечують стійкий інтернет-зв'язок та виконують есе перед увімкненою відеокамерою упродовж усього часу, виділеного на виконання цього завдання. Максимальна кількість балів, яку здобувач або здобувачка може отримати за есе – 10 балів. Ці бали враховуються при загальному оцінюванні відповіді здобувачів.

Тема есе та тексти для аналізу обираються з урахуванням програмної тематики з дисципліни *Практики усного та писемного мовлення* (1-4 курси).

Усна частина відповіді передбачає роботу з текстом. Здобувачі мають виконати такі завдання:

Завдання 1. Обрати абзац для виразного читання (не менше 5 речень), цікавий для учнів, обґрунтувавши вибір іноземною мовою. Прочитати вголос і зробити *адекватний* переклад.

Для презентації виконаного Завдання 1 надається чотири (4) хвилини. Загальна кількість балів, яку може отримати здобувач або здобувачка за виконане завдання – 10, по п’ять балів за читання вголос та за переклад абзацу відповідно.

Завдання 2. На основі тексту зробити усне повідомлення для учнів (не менше 15 висловлень). Для презентації виконаного Завдання 2 надається чотири (4) хвилини. Загальна кількість балів, яку може отримати здобувач або здобувачка за виконане завдання – 15 балів.

Письмова частина відповіді передбачає виконання здобувачами під час підготовки завдань білету ККЕ таких завдань:

Завдання 3: Виписати з тексту і пояснити німецькою мовою два із запропонованих для аналізу кількох (3-5) лінгвістичних феноменів, що передбачені курсом "Теорії основної іноземної мови" і зустрічаються в даному тексті. Здобувач або здобувачка подає ці явища з письмовим коментарем одному із екзаменаторів, який здійснює перевірку під час відповіді студента на інші питання білету.

Загальна кількість балів, яку можуть отримати здобувачі за виконане завдання – 10 балів (по 5 балів за кожне явище).

Завдання 4: Написати 5 запитань щодо найбільш важливих віх тексту – 5 балів.

Здобувачі пишуть запитання до тексту в той час, що виділений на підготовку завдання, та подають запитання у письмовій формі одному з екзаменаторів, який перевіряє завдання під час відповіді студента на інші питання білету.

На додаткові запитання по писемним завданням відводиться дві (2) хвилини. Запитання можливі після відповіді на всі запитання білету.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет філології, історії та політико-юридичних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова екзаменаційної комісії

_____
«ХХ» травня 20____ р.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

для проведення Комплексного кваліфікаційного екзамену
Галузь знань : Гуманітарні науки
014 Середня освіта (мова і література (німецька))

Освітній рівень: бакалавр
Форма навчання: денна

1. Робота з текстом.

1.1. Оберіть абзац для виразного читання. Обґрунтуйте вибір німецькою мовою. Прочитайте вголос і зробіть адекватний переклад.

1.2. На основі тексту зробіть усне повідомлення для учнів.

1.3. Випишіть із тексту і поясніть німецькою мовою два із запропонованих для аналізу кількох (3 - 5) лінгвістичних феноменів, що передбачені курсом "Теорії основної іноземної мови" і зустрічаються в даному тексті.

1.4. Напишіть 5 запитань щодо найбільш важливих віх тексту.

2. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, де Ви будете вчити учнів правильно артикулювати німецький звук [v], вживаючи питальні слова „Wer?“, „Wie?“, „Wo?“ і „Woher?“ у ситуації знайомства за підручником Н. Басай, Н. Шелгунової Німецька мова 5 клас, 2022. Lektion 2 C, Woher kommst du? c. 33.
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

3. Аналіз психолого-педагогічної ситуації з теоретичним обґрунтуванням.

Схвалено:
Кафедрою прикладної лінгвістики
«ХХ» травня 20___ р., протокол № ___

Кафедрою педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту
«ХХ» травня 20___ р., протокол № __

РОЗПОДІЛ БАЛІВ
ЗА ВІДПОВІДЬ НА КОМПЛЕКСНОМУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ЕКЗАМЕНІ

Таблиця 2

Розподіл балів

№	Екзаменаційне завдання	Розподіл балів
1.	**Робота з текстом**	**Кількість балів: 50**
1.1.	Читання уривку тексту вголос з обґрунтуванням свого вибору німецькою мовою	**Кількість балів**: 5
1.2.	Адекватний переклад уривку тексту з обґрунтуванням свого вибору німецькою мовою	**Кількість балів**: 5
1.3.	Усне монологічне повідомлення на основі тексту для учнів	**Кількість балів**: 15
1.4.	Аналіз **мовних явищ**, що можуть ускладнювати розуміння тексту учнями.	**Кількість балів**: 10
1.5.	П’ять запитань до найважливіших віх тексту.	**Кількість балів**: 5
1.6.	Написання есе (пишеться до екзамену)	**Кількість балів: 10**
4.	Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.	**Кількість балів: 25**
5.	Аналіз психолого-педагогічної ситуації з теоретичним обґрунтуванням	**Кількість балів: 25**
	Разом:	**100**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ ЗДОБУВАЧІВ (МОВНИЙ КОМПОНЕНТ: РОБОТА З ТЕКСТОМ)

Усна частина відповіді оцінюється за такими критеріям:

1. вміння передавати набуті компетентності іншим (учням):

- вміння передавати лінгвістичну компетентність: вимова (звуки, інтонація, темп мовлення); лексичний запас; нормативність і узуальність мовлення тощо.
- вміння передавати мовленнєву компетентність, тобто вміння адекватно, доречно, виявляючи зв'язність мовлення, користуватися німецькою мовою для висловлювання своїх думок, міркувань щодо узагальнення змісту прочитаного уривку тексту/статті; використовувати для цього як мовні, так і позамовні засоби (невербальну знакову систему) та інтонаційні засоби виразності мовлення; здатність продукувати мовлення в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування;

2. вміння передавати прагматичну компетентність: уміння користуватись правилами, максимами, конвенціями спілкування, законами рольової комунікації;
3. ступінь глибини розуміння естетичної інформації художнього тексту або розуміння наміру автора газетно-публіцистичного чи медійного тексту;

Коментар до критеріїв оцінювання відповіді:

I. Читання уривку тексту вголос : **0-5 балів**

Фонетичне оформлення відповіді: 0-5 балів:

- **5 балів** надаються за читання вголос абзацу тексту (не менше 5 речень), за нормативний рівень вимови всіх звуків німецької мови, невимушений темп мовлення, правильне інтонаційне оформлення речень. Здобувач/ здобувачка вищої освіти обґрунтував/обґрунтувала

вибір абзацу з дотриманням лексико-граматичних норм німецької мови.

- **4 бали** надаються за читання вголос абзацу тексту (не менше 5 речень) з частковим недодержанням інтонаційного оформлення мовлення. Здобувач/ здобувачка обґрунтував/обґрунтувала вибір абзацу в цілому з дотриманням лексико-граматичних норм німецької мови.
- **3 бали** надаються за читання вголос абзацу тексту (менше 5 речень, речення короткі) з частково ненормативним рівнем вимови важких звуків німецької мови, за часткове недотримання норм інтонаційного оформлення мовлення, за ненормативний наголос окремих слів у відібраному уривку. Здобувач/здобувачка обґрунтував/обґрунтувала вибір абзацу з незначним порушенням лексико-граматичних норм німецької мови; студент не може чітко пояснити свій вибір.
- **0-2 бали** надається за читання вголос абзацу тексту (менше 5 речень, короткі речення); за ненормативний рівень артикуляції звуків та інтонаційного оформлення мовлення. Здобувач/здобувачка не обґрунтував/обґрунтувала вибір абзацу.

II. Адекватний переклад: **0-5 балів**

Адекватний переклад абзацу: 0-5 балів:

- **5 балів** надаються за адекватний переклад фрагменту тексту з дотриманням норм лексичної еквівалентності та морфологічних, синтаксичних та стилістичних норм української мови;
- **4 бали** надаються за в цілому адекватний переклад з частковим порушенням морфологічних або синтаксичних або стилістичних норм української мови;
- **3 бали** надаються за не завжди адекватний переклад з порушенням морфологічних, синтаксичних або стилістичних норм української мови.

- **0-2 бали** надається за невміння адекватно передати зміст фрагменту тексту українською мовою.

III. **Усне повідомлення для учнів (не менше 15 висловлень) – 0-15 балів**

15 балів – виставляється, якщо здобувач/здобувачка вищої освіти дотримався/дотрималась таких вимог щодо змісту та форми відповіді:

Зміст відповіді:

- Здобувач / здобувачка вміє адаптувати до сприйняття учнями закладів середньої освіти соціально-гуманітарні, художні, публіцистичні, офіційно-ділові іншомовні тексти, забезпечуючи смислова та стилістичну адекватність;
- Презентує повідомлення логічно та послідовно з дотриманням семантичних та формальних зв'язків між реченнями;
- Демонструє розуміння уривку художнього твору або газетно-публіцистичного тексту та вміння використовувати інформацію з тексту у процесі навчання;

Форма відповіді:

- Здобувач / здобувачка володіє сучасними лінгвістичними нормами німецької мови, засобами іншомовного спілкування для реалізації широкого кола комунікативних настанов: створення, перетворення, навчання, переклад, редагування, аналіз, інтерпретація.
- Здобувач / здобувачка демонструє вміння вибудовувати комунікаційні стратегії німецькою мовою із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємодії до всіх комунікантів.
- Фонетичне оформлення мовлення відповідає нормі;

- Здобувач/ здобувачка володіє широким діапазоном лексики, що дозволяє легко “обходити” малознайомі або незнайомі слова, потрібні для висловлювання думки;
- Здобувач/ здобувачка доцільно вживає ідіоми, порівняння;
- Здобувач/ здобувачка демонструє варіативність граматичних структур та доцільність їх використання; вживає інверсію, дотримується нормативного порядку слів у реченні, використовує засоби зв’язку між реченнями;

Допускається до 3-х помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

14-13 балів виставляється, якщо здобувач / здобувачка не в повному обсязі дотримався/дотрималась **одного-двох** з вищезазначених критеріїв.

Допускається до 4-х помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

10-11балів виставляється, якщо здобувач/ здобувачка не дотримався/дотрималась **двох** з вищезазначених критеріїв.

Допускається до **5-ти** помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

9-8 балів виставляється, якщо здобувач / здобувачка не в повному обсязі дотримався трьох вищезазначених критеріїв.

Допускається до **6-ти** помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

7-5 балів надаються за невиконання чотирьох критеріїв.

Допускається до **7-ми** помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

4-0 бали надається за невідповідність представленого усного повідомлення вищезазначеним критеріям; за відсутність перетворення інформації; за фактичний переказ тексту.

IV. **Письмова частина відповіді - 15 балів**

Мовні явища, що можуть ускладнювати розуміння тексту учнями, які вирішать його прочитати: **10 балів** (**5** балів за кожне явище)

9-10 балів надаються, якщо здобувач/ здобувачка здійснив/здійснила цілісний аналіз **2-х** історичних, граматичних, лексичних або стилістичних явищ, що можуть ускладнювати розуміння тексту учнями, які вирішать його прочитати. Здобувач/ здобувачка розбірливо, охайно, з дотриманням лексико-граматичних норм представив/представила письмовий аналіз явищ екзаменатору.

7-8 балів надаються, якщо здобувач/ здобувачка здійснив/здійснила аналіз **2-х** історичних, граматичних, лексичних або стилістичних явищ, що можуть ускладнювати розуміння тексту учнями, які вирішать його прочитати; розбірливо, охайно, зафіксував їх у письмовій формі та представив їх екзаменатору. При цьому здобувач/ здобувачка використав/використала відповідні мовленнєві кліше, але спостерігається **незначне** порушення лексико-граматичних норм німецької мови.

5-6 балів надаються, якщо здобувач/ здобувачка здійснив/здійснила аналіз **2-х явищ**, але плутає стилістичні засоби або історичні, граматичні, лексичні явища, що можуть ускладнювати розуміння тексту учнями, які вирішать його прочитати. Результати свого аналізу у письмовій формі представлено не достатньо розбірливо, неохайно, є порушення лексико-граматичних норм. Здобувач/ здобувачка намагався/намагалась використати відповідні мовленнєві кліше. Відповідає на уточнюючи запитання екзаменатора, проте не завжди може пояснити сутність обраних для аналізу явищ.

1-4 бали надаються, якщо студент/студентка не може здійснити аналіз **2-х** історичних, граматичних, лексичних або стилістичних явищ, що можуть ускладнювати розуміння тексту учнями, які вирішать його прочитати; не

може пояснити екзаменаторові причини своєї невдачі. При цьому здобувач/ здобувачка не дотримується правил, конвенцій, максим комунікації.

V. **П’ять запитань до найважливіших віх тексту** – 5 балів;

5 балів надаються, якщо здобувач/ здобувачка розбірливо, охайно написав/написала п’ять запитань до найважливіших віх тексту з дотриманням лексико-граматичних норм німецької мови.

4 бали надаються, якщо здобувач/ здобувачка написав/написала п’ять запитань до найважливіших віх тексту, з дотриманням нормативного порядку слів; деякі запитання зафіксовано нерозбірливо, неохайно; спостерігається повторення мовленнєвих структур для оформлення запитань.

3 бали надаються, якщо здобувач/ здобувачка написав/написала п’ять запитань, але не всі запитання стосуються найважливіших віх тексту; з дотриманням нормативного порядку слів, проте спостерігається неправильність утворення та неадекватність вживання граматичних формі, які не впливають на акт комунікації.

0-2 бали надаються, якщо здобувач/ здобувачка не зміг/не змогла виконати завдання, не встиг/встигла у відведений час поставити запитання щодо найважливіших віх тексту; здобувач/ здобувачка не зміг /не змогла дати відповідь на запитання екзаменатора щодо найважливіших віх тексту.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ФРАГМЕНТА УРОКУ ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ

Завдання *Предметно-фахового блоку (методичний компонент)* передбачають розробку та обґрунтування фрагмента уроку. Для успішного виконання завдань цього блоку здобувач/здобувачка має визначити мету уроку, підготувати план-конспект фрагмента уроку, присвячений формуванню в учнів навичок і умінь в усному (аудіювання, говоріння) та письмовому (читання, письмо) мовленні, та упродовж 10 хвилин обґрунтувати членам екзаменаційної комісії свої методичні рішення.

На початку 8-го семестру студенти отримують *Завдання з Методики навчання іноземних мов для підсумкової атестації, 4 курс*.

Упродовж семестру студенти можуть готувати завдання з використанням шкільних підручників, з якими студенти працювали під час педагогічної виробничої практики в школах м. Ніжина. Підручники є в наявності в електронному та в паперовому варіантах.

Під час підготовки завдання з методики навчання іноземних мов (методичний аспект) здобувач/здобувачка повинен/повинна оформити план-конспект фрагмента уроку і подати його комісії.

Під час відповіді перед Комісією студент/студентка подає оформлений план-конспект фрагмента уроку та представляє його комісії, пояснюючи мету уроку, цілі фрагмента, обґрунтовуючи методичні прийоми, режими роботи, види діяльності, що було застосовано для проведення цього фрагмента.

Великого значення під час відповіді набуває висвітлення процесу рефлексії. Позитивним моментом відповіді є посилання на власний педаго-

гічний досвід, набутий під час проходження педагогічної практики, використання інноваційних технологій навчання, що було застосовано під час підготовки проведення уроків німецької мови.

На наш погляд, вагомими аргументами обґрунтування застосованих методичних рішень можуть бути теоретичні та практичні знання, які студенти набули під час виконання завдань на платформі німецького культурного центру Goethe-Institut DLL-Vorbereitungskurs, DLL 4; у методичних вебінарах. Застосування цього досвіду, на наше переконання, засвідчить зростання професійного досвіду майбутнього вчителя німецької мови.

Покрокова інструкція підготовки фрагмента уроку

Крок 1: Уважно прочитайте контрольне завдання, щоб зрозуміти, чого Ви маєте навчати учнів: *розповідати про щось,читати з повним розумінням тексту; навчати розповідати про друзів, вживаючи іменники в давальному відмінку; навчати описувати одяг/зовнішність; складати розповідь за малюнками тощо*.

Крок 2: Подумайте, як Ви повинні організувати навчальну діяльність учнів, як Ви зможете забезпечити учню можливість оволодіти іншомовною комунікативною компетентністю?

Крок 3: Визначте тему і місце уроку у календарному або у календарно-тематичному плані.

- Для цього можна скористатися книгою для вчителя, календарно-тематичним плануванням до підручника (у разі наявності) або зробити це самостійно. У Книзі для вчителя є календарне планування, в якому подається все, що учні мають зробити на уроках, з усіх видів мовленнєвої діяльності. У календарному плануванні вказується тема уроку, підтема, подається розподіл вправ на розвиток лінгвістичних компетенцій, на

розвиток мовленнєвих компетенцій тощо. Також наводяться репліки вчителя, потрібні для ведення уроку, визначаються засоби навчання.

- Визначення теми уроку допоможе сформулювати його мету, етапи, з'ясувати розподіл фонетичного, граматичного, лексичного матеріалу.

Крок 4: Здійсніть аналіз вправ уроку.

- Пам'ятайте: переважна частина уроку має бути присвячена вправлянню учнів.
- Уважно прочитайте завдання до вправ, щоб зрозуміти, що саме має зробити вчитель, а що – учні.
- Продумайте, які методи-способи для забезпечення навчальної діяльності учнів на уроці Ви може застосовувати: *демонстрацію, пояснення та організацію самостійного пошуку, організацію вправляння*.
- Ці методи-способи вчитель застосовує на різних методичних етапах навчального процесу на уроці (етап презентації – етап тренування і етап практики) .
- Типи і види вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності подано у Додатку Е (Додаток Е).

Крок 5: З'ясуйте, яке обладнання потрібно на уроці для забезпечення навчальної діяльності учнів під час реалізації ними цього фрагмента уроку.

Крок 6: Продумайте і запишіть свої конкретні дії, репліки для ведення уроку у план-конспект фрагмента уроку.

ЗАВДАННЯ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ, 4 КУРС

1. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню вимови звуків [r], [ʁ], [p], [ŋ] за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої "Німецька мова (перший рік навчання)" для 5 класу (2022, с. 16-17).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

2. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню говоріння в групах за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої "Німецька мова (2-й рік навчання)" для 6 класу (2023, с. 148).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

3.Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню писемного мовлення (написання листівки), Stunde 50, Frohe Ostern, за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої "Німецька мова (2-й рік навчання)" для 6 класу (2023 с. 148).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

4. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню називання шкільного приладдя німецькою мовою, вживаючи іменники з означеним та неозначеним артиклем, у ситуації обговорення шкільного приладдя за підручником Н. Басай, Н.Шелгунова "Німецька мова (5-й рік навчання)" для 5 класу (2022, с. 41-43).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

5. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню говоріння у ситуації представлення членів своєї родини по темі „Vati, Muti & Co." за підручником Н. Басай, Н.Шелгунова "Німецька мова (5-й рік навчання)" для 5 класу (2022, с. 54-55).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

6. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений формуванню навички читання анкети з повним розумінням прочитаного, Stunde 1, Die Familie, за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої “Німецька мова (другий рік навчання)“ для 6 класу (2023, с. 6-8).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

7. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений розвитку вмінь діалогічного мовлення за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої “Німецька мова (перший рік навчання)“ для 5 класу (2022, с. 36-37).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

8. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений автоматизації лексичних одиниць з теми „Unsere Tierwelt“ за підручником С. Сотникової “Німецька мова (перший рік навчання)“ для 5 класу (2022, с. 136-138).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

9. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню читання метою пошуку необхідної інформації (переглядове/вибіркове читання) з теми „Gemeinsame Pläne“ за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої “Німецька мова (другий рік навчання)“ для 6 класу (2023, с. 55-57).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

10. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений формуванню лексичних навичок аудіювання, Stunde 36, Beim Arzt за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої “Німецька мова“ (2-й рік навчання) для 6 класу (2023, с. 107).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

11. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

3. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений формуванню навички вживання модальних дієслів wollen і müsssen, Lektion 1C „Im Deutschunterricht“ за підручником Н.Басай, Н. Шелгунової «Німецька мова» (2-й рік навчання)“ для 6 класу (2023, с. 18-19).
4. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

12. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню читання, Lektion 4C „Wir gehören auch zur Familie“ за підручником Н.Басай, Н. Шелгунової «Німецька мова» (5-й рік навчання)“ для 5 класу (2022, с. 58).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

13. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений навчанню вживання іменників з неозначеним артиклем і з нулевим артиклем в ситуації спілкування про хатніх улюбленців, Lektion 4C „Wir gehören auch zur Familie“ за підручником Н.Басай, Н. Шелгунової «Німецька мова» (5-й рік навчання)“ для 5 класу (2022, с. 58).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

14. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений формуванню розвитку вмінь діалогічного мовлення у ситуації обговорення українських свят за підручником Н.Басай, Н. Шелгунової «Німецька мова» (5-й рік навчання)“ для 5 класу (2022, 102-103).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

15**. Розробка та обґрунтування фрагмента уроку.**

1. Підготуйте фрагмент уроку, присвячений формуванню рецептивної граматичної навички вживання правильних дієслів у часовій формі “Перфект” з теми „Was hast du gestern gemacht?“за підручником С. Сотникової, Г. Гоголєвої “Німецька мова (другий рік навчання)“ для 6 класу (2023, с. 58-59).
2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ (МЕТОДИЧНИЙ КОМПОНЕНТ: РОЗРОБКА ТА ОБГРУНТУВАННЯ ФРАГМЕНТА УРОКУ)

Виконання здобувачами завдань методичного блоку Комплексного кваліфікаційного екзамену *Розробка та обґрунтування фрагмента уроку* оцінюється **в 25 балів**.

Бали розподіляються у такий спосіб:

25 балів «відмінно» надаються, якщо здобувач/здобувачка підготували і своєчасно подали комісії план-конспект фрагмента уроку, використовуючи шаблон. У плані-шаблоні здобувач/здобувачка письмово визначили мету уроку, мету фрагмента уроку, сформулювали очікувані результати фрагмента уроку, визначили обладнання, що застосовується на уроці, описали етапи фрагмента уроку з зазначенням часу на виконання кожного етапу у відповідному стовпчику таблиці, зазначили методи та прийоми роботи, зазначили види діяльності вчителя та учнів у стовпчику «Хід уроку» та вказали режим роботи/способи взаємодії вчителя з учнями. Здобувач/здобувачка запропонував/запропонувала адекватну послідовність та співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; пояснив/ила свої методичні рішення, демонструючи вільне володіння методичною термінологією.

21-24 бали «відмінно» надаються, якщо здобувач/здобувачка підготували і своєчасно подали комісії план-конспект фрагмента уроку, використовуючи шаблон, з дотриманням усіх зазначених вище вимог до плану-конспекту фрагмента. Проте здобувач/здобувачка допускає деякі неточності у формулюванні теми фрагмента, методів та прийомів роботи. Здобувач/здобувачка запропонував/запропонувала адекватну послідовність та співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; пояснив/ила свої методичні рішення, демонструючи володіння методичною термінологією.

15-20 балів «добре» надаються, якщо здобувач/здобувачка підготували і своєчасно подали комісії план-конспект фрагмента уроку, використовуючи шаблон. Проте здобувачеві/здобувачці не вдалося дотриматися усіх вимог до плану-конспекту фрагмента; здобувач/здобувачка допускає неточності у формулюванні теми фрагмента, методів та прийомів роботи. Здобувач/здобувачка запропонував/запропонувала адекватну послідовність та співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; пояснив/ила свої методичні рішення, демонструючи володіння методичною термінологією.

7-14 балів «задовільно» надаються, якщо здобувач/здобувачка не встиг/встигла своєчасно підготувати і своєчасно подати комісії план-конспект фрагмента уроку, використовуючи шаблон. Здобувачеві/здобувачці не вдалося дотриматися усіх вимог до плану-конспекту фрагмента; здобувач/здобувачка не може сформулювати тему фрагмента уроку, має труднощі у формулюванні методів та прийомів роботи тощо. Здобувач/здобувачка намагається пояснити свої методичні рішення, при цьому має складнощі з використанням методичної термінології.

1-6 балів «незадовільно» надаються, якщо здобувач/здобувачка не подали комісії план-конспект фрагмента уроку, використовуючи шаблон. Здобувач/здобувачка не можуть пояснити причини невиконання завдання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басай Н., Шелгунова Н. Німецька мова (5-й рік навчання). Підручник для 5-го класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом). Київ : «Методика Паблішинг», 2022. 145 с. https://pidruchnyk.com.ua/1735-nimecka-5-klas-basai.html
2. Басай Н., Шелгунова Н. Німецька мова (2-й рік навчання). Підручник для 6-го класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом). Київ : «Методика Паблішинг», 2023. 166 с. https://pidruchnyk.com.ua/2680-nimetska-mova-6-klas-basai-2023.html
3. Бігіч О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Блажко М.І. Стилістика німецької мови : навч. посіб. / М.І. Блажко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 89 с.
5. Державний стандарт базової середньої освіти від 30 вересня 2020 р., № 898.
6. ДУ 3. Навчально-методичний комплекс: підручник / [Бориско Наталія, Каспер-Хене Хільтрауд, Васильченко Елена та ін.]. – Нова Книга, Вінниця. 2013. – 200 с.
7. Іноземні мови. Модельні програми 5-9 класів НУШ URL: https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83186/
8. ПОЛОЖЕННЯ про підсумкову атестацію здобувачів вищої освіти та порядок створення і організацію роботи екзаменаційних комісій у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/derz_atestazija.pdf (Дата звернення: 15.02.2024)
9. Синтаксис складного німецького речення: методичні рекомендації з практичної граматики німецької мови / укл. Л.П. Євтушик. – Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2015. – 107 с.
10. Сотнікова С.І., Гоголєва Г.В. Німецька мова. 5 клас : книга для вчителя (до підруч. Німецька мова. 5 клас. „Deutsch lernen ist super!“). Х. : Вид-во «Ранок», 2016. 256 с.

11. Сотнікова С., Гоголєва Г. Німецька мова (1-й рік навчання). Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом). Харків: Видавництво «Ранок», 2022. https://pidruchnyk.com.ua/1733-nimecka-5-sotnykova-gogolieva-2022-1rik.html
12. Сотникова С., Гоголєва Г. Німецька мова (2-й рік навчання). Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом). Харків: Видавництво «Ранок», 2023. 203 с. https://shkola.in.ua/2886-nimetska-mova-6-klas-sotnykova-2023-2-i-rik.html
13. Тематичне і поурочне планування, тематична карта уроку. URL:https://moyaosvita.com.ua/pedagogika/tematichne-i-pourochne-planuvannya-tematichna-karta-uroku/ (Дата звернення: 15.02.2024)
14. Ролік А. В. Лексикологія німецької мови. Методичні рекомендації до семінарських занять. – Ніжин: Видавництво НДПУ ім. М.Гоголя, 2003.
15. Ролік А.В. Теоретична граматика сучасної німецької мови: посібник для студентів 4 курсу факультету іноземних мов / А.В. Ролік. – Ніжин: НДПУ, 2005. – 156 с.
16. Якісне календарно-тематичне та поурочне планування навчальних занять – запорука успіху URL: https://www.youtube.com/-watch?v=XE5O0w6frqI (Дата звернення: 19.02.2024)
17. Bayerlein, O. Campus Deutsch. Deutsch als Fremdsprache B 2 C 1 (2014) Hueber Verlag GmbH & Co. KG, München. – 156 S.
18. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen. – К. : Ленвіт, 2004. – 256с. (німецькою мовою)
19. Funk, H., Kuhn, Ch., Skiba, D. (u.a.) DLL 4 Aufgaben, Unterricht, Interaktion. München: Klett-Langenscheidt, 2018. 184 S.
20. Kant, H. Okarina. – Berlin : Aufbau Verlag, 2002. – 463 S.
21. Mit Erfolg zum TestDaF B2-C1/ Ksenija Fazlic-Walter, Wolfgang Wegner. – Навчальний посібник. – Київ: Методика Паблішинг, 2014. – 180 с.
22. Museum zum Nulltarif. Sabine Meinert, Aus: Presse und Sprache, August 2019.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Redemittel zur Begründung:

- Ich habe diesen Absatz zum Vorlesen gewählt, weil …….
- Ich habe mich für den 2. Absatz entschieden, den ich vorlesen möchte. In diesem Absatz stellt der Autor (einen Charakter, eine Situation aus dem Schulleben…) dar.
- Diese Darstellung/Schilderung spricht die Gefühle / die Emotionen der Schüler an.
- Diese Beschreibung appelliert an die Phantasie der Schüler/regt sie zum Nachdenken über…… an.

Redemittel zur schriftlichen Präsentation der stilistischen Phänomene:

- Der Autor gebraucht in diesem Textabschnitt Realienwörter wie …..,/ thematisch gebundene Lexik wie, damit der Text wahrheitsgetreu und zeitnah wirkt.
- Der Schriftsteller verwendet Stilfiguren wie ….., um den Leser ästhetisch zu erziehen.
- Der Autor gebraucht vorwiegend stilistisch undifferenzierten Wortschatz. Einige Internationalismen wie *Sozialismus, Kommunismus* sind auf bestimmten Kulturkreis, auf bestimmte Zivilisation begrenzt, die in einem ideologischen Text zu erwarten sind. Sie verleihen dem Text ein soziales Kolorit.
- Um auf den Leser emotional zu wirken, gebraucht der Autor den anschaulich-expressiven Wortschatz: umgangssprachliche Ausdrücke (*auf den Geist gehen = auf die Nerven gehen, meckern, Was soll's?! = es ist gleichgültig*).
- Zur Expressivität des Textes trägt sowohl die Syntax (viele Ausrufesätze, Gedankenstriche, elliptische Konstruktionen) als auch die Lexik (Wörter mit expressiver Komponente (*Riesenschatten*), bewertende Epitheta (*entsetzliche Schreie, blutende Menschen*) bei.
- Der Autor schreibt realistisch. Davon zeugen der Gebrauch der charakterologischen Lexik (*Februar des Jahres 1918, Lazarette, Soldatenmantel, Tragbahren*) – diese Wörter schaffen ein besonderes historisches Kolorit), die Vielfalt der sprachlichen Bilder, die dem Leser zugänglich sind (*die Riesenstadt keuchte im Schlaf*).

ДОДАТОК Б

ЗРАЗКИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ (МОВНИЙ БЛОК)

Уривку художнього тексту

Hermann Kant: Okarina (Auszug)

In jenem wölfischen Winter, der im Kalender schon mittleres Frühjahr hieß, fuhr ich von Berlin nach Mecklenburg-Strelitz, weil mich der kostenträchtige Gedanke plagte, ich könne vergessen haben, das Wasser in meiner Hütte abzustellen. Womöglich war ich längst zur Abweichung bereit, als ich die Fahrt antrat, denn gegen alle Gewohnheit blieb ich auf der Autobahn, obwohl ich sie aus ökonomischer Vernunft hätte verlassen sollen. Anstatt im preußischen Teil des budgetbedingten Ausritts die Bundesstraße 96 via Gransee zu nehmen, entschied ich mich für die ödere Route, welcher der Reisende bei Wittstock oder spätestens Röbel per energischer Rechtswendung entkommen muß, wenn es ihm ernst ist mit seinem Ziel.

Daraus wurde nichts an diesem Tag. Denn wie ich mit halbem Auge in die froststarren Wiesen sah, hörte ich mit halbem Ohr in die Nachrichten jenes Senders, der seit anders frostigen Zeiten einen heroischen Namen trug. Der Rundfunk im freien Berlin, zu dessen mündigen Bürgern ich nunmehr zählte, meldete aus dem freien Hamburg, zu dessen unmündigen Besuchern ich eines frühen Wintertages gezählt worden war, ein Eisfest finde statt, und abertausend Hanseaten tummelten sich auf der gefrorenen Alster.

Sogleich nahm sich die Neuigkeit meiner an. Ich sah und hörte, als sei ich dabei, hunderttausend Elbanrainer segelten Segelschlitten, ließen sich auf Handschlitten über glatte Flächen und schartige Schollen ziehen, liefen mehr oder minder geläufig Schlittschuh oder glitten, sicher war sicher, auf breitem Gleitschuh über breite Bahnen, schlidderten in Stiefeln und auch, falls besoffen genug, auf Socken, tanzten, glitschten, rutschten, schlenderten, flanierten, joggten, trampelten sich die Füße warm, füllten ihren Wanst mit heißer Wurst und heißem Grog beziehungsweise boten diese in eilig gemieteten Buden feil, ließen in der Bucht zwischen Rotherbaum und St. Georg die Luft erzittern vom niedersächsischen Warnruf Haggel de Glitsch! oder vom obersächsischen Bahne frei!, von Wehklagen gefallener Knaben und Wonnelauten gelockerter Mädchen, von Marktbericht und Kindermund und Brunftgeschrei, von der Mütter Suchmeldungen und der Väter WirGefühl, von Maffay und Madonna, von Techno und Petersburger Schlittenfahrt, von Waldeslust! und, dies aus tiefster Brust, O, what a beautiful morning, o what a beautiful day!

Зразок усного повідомлення для учнів
на основі уривку художнього тексту з роману
німецького письменника Г. Канта “Okarina”

Liebe Schülerinnen und Schüler,

heute wollen wir über eine ungewöhnliche Reise sprechen. Viele Menschen reisen mit dem Auto, weil man bequem im Autosessel sitzt, sich Musik oder Nachrichten im Radio anhört. Oft erinnert man sich an ein wichtiges Ereignis. Der Roman **Okarina** schildert meisterhaft Reiseerlebnisse. Wissen Sie, was Okarina bedeutet? Das ist ein uraltes Musikinstrument aus Ton oder Holz. Dieses Bild zeigt die Flöte.

Okarina ist Titel des Romans von Hermann Kant. Der Titel hat eine symbolische Bedeutung. Die Melodie einer Flöte kann den Menschen verzaubern. In diesem Text geht es um Gefühle, Gedanken und Erinnerungen des Autors, der die Gesellschaft im wiedervereinigten Deutschland kritisiert. Im ersten Abschnitt beschreibt der Autor seine Fahrt von Berlin nach Mecklenburg-Strelitz. Hier können Sie diese Reiseroute sehen. Die bildhafte Beschreibung der Natur im Winter spiegelt die Laune von dem Autofahrer wider: Er ist einsam. Im zweiten Abschnitt erfahren wir über ein deutsches Volksfest, das in Hamburg im Winter stattfindet. Im letzten Abschnitt schildert der Autor die lebendige, gemütliche Atmosphäre des Eisfestes. Solche Feste rufen ein besonderes Gefühl hervor, das WirGefühl. Wenn man zu einer Gruppe gehört, dann ist man glücklich. Der Leser kann die glücklichen Hanseaten auf der gefrorenen Alster beobachten.

Wenn Sie wollen, können wir zusammen besprechen, was den Autofahrer unglücklich macht; was das WirGefühl bedeutet; warum der Autor die moderne Gesellschaft kritisiert; wie das Eisfest in Hamburg gefeiert wird und welche Sitten und Bräuche die Deutschen aus Hamburg haben.

(**19 Sätze**)

Зразок газетної статті

Museum zum Nulltarif

In Deutschland gibt es großartige Museen. Sie zeigen Kunst oder Geschichte, dokumentieren Natur, Sport oder Technik – oft sogar mit freiem Eintritt.

Museen sind wichtig für die Gesellschaft. Sie erlauben einen Blick in die Vergangenheit, spiegeln auch die Gegenwart wider – oder zeigen, wie die Zukunft aussehen kann. Deshalb kann man dort viel lernen und Neues erfahren.

Doch gerade junge Leute interessieren sich heutzutage mehr für ihr Handy oder Fußball. Viele Museen versuchen daher seit Jahren, mit speziellen Angeboten, Führungen oder besonderen Aktionen mehr Besucher anzulocken. Manche Häuser öffnen ihre Türen auch für sogenannte Schnupper-Besuche. Das heißt: Jeder kann an diesem Tag kostenlos ins Museum gehen. In Hamburg zahlt man zum Beispiel jedes Jahr am 31. Oktober in keinem Museum Eintritt – weder im Museum für Völkerkunde oder in den Deichtorhallen noch im Museum für Arbeit oder irgendeinem anderen. Alle Menschen haben hier an diesem Tag die Chance, Ausstellungen zu besuchen, ohne Geld dafür zu bezahlen.

In Berlin öffnet das Museum Hamburger Bahnhof jeden ersten Donnerstag im Monat “for free”. Auch in Erfurt, Potsdam und Köln gibt es den kostenfreien Museumsdonnerstag. In Chemnitz ist die Aktion immer einen Tag später und heißt “freier Freitag”. Das Essener Museum Folkwang und zwei Museen in Stuttgart erhoben im Jahr 2018 monatelang keinen Eintritt. In Berlin gibt es inzwischen 50 und in München 15 Museen, in denen Besucher dauerhaft nichts zahlen müssen. Ähnliche Angebote ohne Eintritt findet man auch in Dortmund und in weiteren Städten.

Hintergrund dafür ist, dass immer weniger Besucher in die Ausstellungen gehen. Das ändert sich aber, wenn man die Ausstellungen gratis besuchen kann. Deshalb suchen die Museen Sponsoren. Häufig finden sie Geldgeber in der Industrie. Diese bezahlen dann durch ihre Spenden quasi für alle Besucher den Eintritt. Aber woher weiß man, welches Museum, welche Ausstellung kostenlos ist? Ein Blick in die Zeitung oder auf die Webseite reicht.

In den Ferienwochen laden viele Museen zu einem Sommerfest ein. Da können vor allem Kinder vieles ausprobieren wie Malen, Drucken, Kneten …. Auch Thementage wie zum Beispiel den Internationalen Museumstag im Mai nutzen die Museen in besonderer Weise. Dann zeigen sie ihre Gemälde, Skulpturen, Maschinen oder anderen Ausstellungsstücke gern unter einem speziellen Motto: Jahreszeiten, Ferien, Natur.

Eine besonders schöne Aktion gibt es in Berlin. Dort haben Museen junge Flüchtlinge zu Museumsführern ausgebildet. Einmal im Monat haben dann alle Geflohenen freien Eintritt – und ein junger Mann erzählt ihnen in Englisch, Arabisch oder ihrer Muttersprache etwas zu Kunst, Geschichte, Technik oder Kultur.

(*Sabine Meinert, Aus: Presse und Sprache, August 2019*)

Зразок усного повідомлення для учнів на основі газетно-публіцистичного тексту

Liebe Schülerinnen und Schüler,

wir lesen heute einen Artikel aus der Zeitung „Presse und Sprache“. Zu Beginn wollen wir eine virtuelle Reise durch deutsche Museumsstädte machen. Deutschland hat großartige Museen. Sie zeigen nicht nur die Kunst oder Geschichte, sondern dokumentieren Natur, Sport oder Technik. Deutsche Museen locken ihre Besucher mit speziellen Angeboten, Führungen oder besonderen Aktionen an. Beginnen wir mit Berlin. Wissen Sie, warum? Berlin hat 50 Museen zum Nulltarif. Das bedeutet: Die Besucher müssen dort dauerhaft nichts zahlen. Im Unterschied zu Berlin gibt es in München nur 15 Museen zum Nulltarif. Wenn Sie in Essen sind, können Sie das Essener Museum Folkwang gratis besuchen. In Stuttgart gibt es zwei Museen, die seit 2018 monatelang keinen Eintritt erhoben. Wer in Hamburg jedes Jahr am 31. Oktober ins Museum geht, der zahlt keinen Eintritt. Viele Museen in Erfurt, Potsdam und Köln haben jeden ersten Donnerstag im Monat den kostenfreien Eintritt. In den Ferien laden viele Museen zu einem Sommerfest ein. In dieser Zeit können vor allem Kinder Malen, Drucken, Kneten ausprobieren und ihre Freizeit lustig und erlebnisreich verbringen.

Warum haben deutsche Museen so viele kostenfreie Angebote? Über die Gründe können Sie aus diesem Zeitungsartikel erfahren. Woher können Sie wissen, welches Museum kostenlos ist? Der Artikel informiert Sie auch darüber.

(20 Sätze)

ДОДАТОК В

ЗРАЗКИ АНАЛІЗУ ГРАМАТИЧНИХ, ЛЕКСИКОЛОГІЧНИХ, СТИЛІСТИЧНИХ ЯВИЩ

Схема і зразок аналізу граматичних явищ

1. Визначення явища.
2. Встановлення граматичної функції явища в тексті.

Зразок аналізу

a) *Seit sie in der Stadt arbeitete, aßen sie erst um halb acht. Früher hatten sie eine Stunde eher gegessen.("Die Tochter" von Peter Bichsel)*
Im Satz *Früher hatten sie eine Stunde eher gegessen* wird Plusquamperfekt (Vorvergangenheit) gebraucht. Diese Zeitform verwendet man, wenn man bei einer Erzählung in der Vergangenheit (im Präteritum) auf etwas zurückblickt, das noch davor passiert war. In unserem Beispiel ist es der Satz *Seit sie in der Stadt arbeitete, aßen sie erst um halb acht.*
b) *Was war das für ein NICHTS, von dem sie redeten und vor dem sie offensichtlich Angst hatten, fragte sich Achim, unter Decken und Kissen vergraben. ("Im Spiegel" von Margret Steenfatt)*
Im angeführten Satz wird zweimal Rektion gebraucht: *reden von Dat*. und *Angst haben vor Dat*. Bei **der Rektion** fordert das Beziehungswort eine bestimmte Kasusform des abhängigen Wortes. Die Rektion geschieht entweder unmittelbar oder mittels einer Präposition. In unserem Satz geschieht die Rektion mittels Präpositionen *von* und *vor*.

Зразок аналізу слова

Tageslicht
Vom Standpunkt der Wortbildung aus ist es ein zusammengesetztes Wort (ein Kompositum). Was die morphologische Struktur anbetrifft, besteht es aus zwei Substantiven - der Tag und das Licht. Nach inhaltlichen Kriterien (nach semantisch-syntaktischer Klassifikation) ist es eine attributive Zusammensetzung (eine Bestimmungszusammensetzung, ein Determinativkompositum), bei der die erste Komponente die zweite bestimmt. Die erste Komponente heißt das Bestimmungswort; die zweite - das Grundwort. Das grammatische Geschlecht der Zusammensetzung bestimmt das Grundwort. Nach formalen Kriterien ist es eine uneigentliche (unechte) Zusammensetzung, weil es zwischen den Komponenten ein formales Verknüpfungszeichen, und zwar -es, gibt.

besprechen, Übung
Vom Standpunkt der Wortbildung aus sind es abgeleitete Wörter. Unter Ableitung versteht man die Bildung neuer Wörter mit Hilfe von Affixen (explizite Ableitung).

Das Wortbildungsmodell des Verbs *besprechen* ist: DP + L1 (Derivationspräfix plus primärer Stamm). Dieses Modell gehört zur Präfigierung. Das Wortbildungsmodell des Substantivs *Übung* ist: L1 + DS (primärer Stamm plus Derivationssuffix). Dieses Modell wird Suffigierung genannt. Präfigierung und Suffigierung gehören zu den produktivsten Mitteln der Wortbildung. Mit ihrer Hilfe werden viele neue Wörter gebildet.

Uni, UNO, Obus, EDV

Vom Standpunkt der Wortbildung aus sind es Kurzwörter. Kurzwortbildung gehört zu den besonderen Arten der Wortbildung. Unter Kürzung versteht man die Verkürzung eines langen Wortes oder einer Wortverbindung auf die zum Verständnis unbedingt notwendigen Teile. Nach der Art der Kürzung gehört das Wort „Uni" zu den Kopfwörtern, bei denen nur Anfangsteile des Wortes übrig bleiben (Universität). Das Wort UNO ist ein Initialwort, dessen Bestandteile phonetisch zusammengezogen sind (Uno). Obus ist ein Klammerwort, das aus dem Anfangs- und Endteil der Wortverbindung Oberleitungsbus besteht. Und EDV (Edevau) ist ein buchstabiert gesprochenes Initialwort Elektronische Datenverarbeitung.

Схема і зразок аналізу стилістичних явищ

1. Визначення явища.
2. Встановлення стилістичної функції явища в тексті.

Зразки аналізу стилістичних явищ

a) Im Satz *«Man kann Glück haben mit Au-pair-Mädchen»* wird eine Ausklammerung gebraucht. Diese Ausklammerung drückt ironische Einstellung der Autorin zu ihren Erfahrungen mit Au-pair-Mädchen aus.
b) Im Satz *„Ein weiter, feldgrauer Soldatenmantel flattert um die dunkle Ecke."* gibt es eine Metonymie, Synekdoche. Soldatenmantel stellt den Soldaten, der in der Nacht durch die Stadt geht, dar. Metonymie wirkt auf den Leser, seine Gefühle wie ein Bild.
c) Das Verkleinerungssuffix – chen im Substantiv *Goldkettchen* wird im Satz *„Schließlich wunderte ich mich auch nicht mehr über die Geschichte von Tatjana, die mit einem Porsche zum Vorstellungsgespräch kam, in dem ein wenig Vertrauen erweckender Herr mit Tätowierung und Goldkett**chen** auf sie wartete"* zum Ausdruck der Ironie gebraucht. Wenn der Autor *„Goldkettchen"* in diesem Kontext verwendet, meint er das ironisch, weil Au-Pair Mädchen zum Vorstellungsgespräch nicht mit einem Porsche und nicht in Begleitung der Herren kommen, die eher einem Kriminellen ähnlich sind.
d) Der Autor verwendet hier Wortbildungsmittel mit expressiver Wirkung. Das sind Komposita wie…., Ableitungen wie…..

ДОДАТОК Г

ЗРАЗОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ (МЕТОДИЧНИЙ КОМПОНЕНТ)

Приклад реалізації **Покрокової інструкції підготовки фрагмента уроку**

Приклад завдання: Підготуйте фрагмент уроку, де Ви будете вчити учнів правильно артикулювати німецький звук [v], вживаючи питальні слова „Wer?“, „Wie?“, „Wo?“ і „Woher?“ у ситуації знайомства за підручником Н. Басай, Н. Шелгунової Німецька мова 5 клас, 2022. Lektion 2 C, *Woher kommst du*? c. 32.

2. Обґрунтуйте теоретично свої методичні рішення.

Посилання на ресурс shkola.in.ua: https://shkola.in.ua/2620-nimetska-mova-5-klas-basai-2022.html

Крок 1: *Читаємо завдання*: згідно з завданням маємо навчити учнів «правильно артикулювати німецький звук [v], вживаючи питальні слова „Wer?“, „Wie?“, „Wo?“ і „Woher?“ у ситуації знайомства» знайомства за підручником Н. Басай, Н. Шелгунової Німецька мова 5 клас, 2022. Lektion 2 C, *Woher kommst du*? c. 32 (33).

Крок 2. Щоб організувати навчальну діяльність учнів на уроці та забезпечити їм можливість оволодіти іншомовною комунікативною компетентністю, потрібно на початку уроку повідомити їм тему уроку а також про те, що сьогодні на уроці вони навчаться знайомитися німецькою мовою.

Наприклад: Повідомляємо тему уроку так: *Guten Tag, Kinder! Wie geht es euch? Wie geht es dir, Sch.1? Und dir, Sch 2? Heute sprechen wir über die Bekanntschaft. Seht auf das Bild auf S. 32. Rechts ist Fatma. Wie lernen wir Fatma kennen*? *Was wissen wir über Fatma? Hört den Dialog und markiert* ***richtig*** *oder* ***falsch***.

Крок 3. Щоб визначити тему уроку, потрібно спочатку ознайомитися з Передмовою і Змістом. З Передмови на с. 3 можна дізнатися, що аудіотреки вправ для опрацювання фонетичних навичок і тексти для розвитку вмінь аудіювання можна знайти за посиланням (подається QR-код). На с. 6 підручника подано умовні позначки. Ця інформація допомагає зрозуміти, що вправа 11 на с. 32 є вправою для розвитку вмінь аудіювання (слово Hören та номер треку аудіосупроводу). Матеріал, призначений для опрацювання фонетичних навичок подано внизу на с. 32 під рубрикою Phonetik. Також на це вказує номер треку аудіосупроводу.

Тема уроку: На с. 32 читаємо назву уроку: **2 C, Woher kommst du?** Урок належить до модуля 2 Woher kommst du?, блок C. Метою уроку є навчити учнів знайомитися, вживаючи запитання *Wie heißt du? Wer bist du? Wo wohnst du? Woher kommst du?* (див. Зміст).

Крок 4: Уважно читаємо завдання до вправ**.**

Пам'ятаємо: У підручнику **DLL 4 Aufgaben, Unterricht, Interaktion** ви вчили, що вчитель повинен планувати урок, виходячи з його мети. Це означає, що мета уроку підказує вчителю, які вправи і в якій послідовності вчитель потрібно використовувати на уроці, що учні змогли досягти мети уроку [19, с. 30]. Для цього потрібно знати типологію вправ і вміти розрізняти типи вправ у підручнику. Типології вправ подано у Додатку Е.

Übung 11: Прослухайте діалог та поставте позначку «правильно» або «неправильно». – Учні слухають аудіотрек і визначають правильну відповідь. – За допомогою цієї вправи вчитель **демонструє** зразки мовлення, показує, як вони функціонують у контексті.

Демонстрація нового матеріалу супроводжується коментарем **вчителя.** Він коментує цю ситуацію знайомства, наприклад:

- ✓ Коли ми знайомимося поза межами школи, на вулиці міста, ми запитуємо про ім'я, про те, де людина мешкає, звідки вона та скільки їй років.

- ✓ Чому вчителька запитує про походження? – Ім'я Фатма не є типовим німецьким іменем. Щоб дізнатися, звідки Фатма, вчителька запитує її так: *Aber woher kommst du?*

Учні слухають вчителя, можуть робити записи у зошит, наприклад: *Фатма не є типовим німецьким ім'ям*.

Übung Phonetik, S. 32, Трек 28. Слухай і читай. За допомогою цієї вправи вчитель організує **вправляння учнів**.

Учні слухають запитання та читають разом з диктором: c. 32 Phonetik a: *Wie heißt? Wer bist du? Wo wohnst du? Woher kommst du?*

Wie – Wer – Wo - Woher So viele Fragen haben wir.

Вчитель коротко пояснює, як правильно вимовляти звук [v] – щоб правильно артикулювати німецький звук [v], потрібно доторкнутися зубами внутрішньої сторони нижньої губи і вимовити [v]. Вчитель може написати транскрипційний знак звуку [v] та питальні слова, звертаючи увагу учнів на правила звуко-буквенної відповідності.

Учні слухають вчителя, можуть робити записи у зошит, наприклад: транскрипційний знак звуку [v] ⟶ Wer? Wo? Wie? Woher?

Übung Phonetik, S. 32: Вчитель ще раз дає учням послухати трек 28 і виконати вправу на впізнавання звуку [v]. (оскільки важко проконтролювати, що і як чує учень, то контроль ми здійснюємо за допомогою зовнішніх дій або невербальних реакцій.)

Вчитель: Прослухайте ще раз і порахуйте кількість слів, у яких трапляється звук [v]. (Відповідь учнів: 9 слів)

Або вчитель може запропонувати таку вправу: Послухайте ще раз запитання, в яких є слова із звуком [v]. Повторіть їх, звертаючи увагу на положення зубів під час вимови цього звуку.

Учні слухають трек 29 і повторюють за диктором.

Übung Phonetik, S. 32: Далі вчитель пропонує учням виконати завдання: Phonetik c, **S. 32** : Запитай свого партнера / партнерку і розкажи, що він сказав /вона сказала. За допомогою цієї вправи вчитель організує вправляння учнів у застосуванні засвоєного матеріалу в усному спілкуванні.

- ✓ Перед виконанням цієї вправи *вчитель має пояснити, що у розмовному мовленні питання можуть починатися зі сполучників und, aber: Und wer bist **du**?*
- ✓ Доцільно звернути увагу учнів на інтонацію у реченнях і на логічний наголос.

Крок 5: Для забезпечення навчальної діяльності учня під час реалізації ними цього фрагмента уроку потрібно таке обладнання: *підручник* (електронний або паперовий), комп'ютер / ноутбук, стабільний інтернет-зв'язок / mp3-плейєр з колонками та USB-флеш-накопичувач з відповідними аудіотреками (27, 28.29), робочий зошит.

ДОДАТОК Д

План-конспект фрагмента уроку

Клас: _____

Тема уроку: _____

Мета фрагмента уроку: _____

_____

Очікувані результати фрагмента уроку : _____

_____

Обладнання: _____

Етап уроку/ розподіл часу в хвилинах	**Методи та прийоми роботи**	**Хід уроку (діяльність учителя і учнів)**	**Режим роботи (форма взаємодії учнів та вчителя)**
1.			
2.			

ДОДАТОК Е

ТИПИ ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

(**за підручником** Бігіч О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. К. : Ленвіт, 2013. с. 183).

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ	ТИПИ ВПРАВ
1. Спрямованість на прийом або видачу інформації	**Рецептивні** – *учень сприймає вербальну інформації на слух або по зоровому каналу, а потім показує, що він розуміє усний або письмовий текст, впізнає, розрізняє та ідентифікує звуки, граматичні структури тощо (вибираючи транскрипційний значок, виконуючи тест множинного вибору, вибираючи комунікативне значення граматичної структури або інтонаційної моделі тощо*); **Репродуктивні** – *вправи, в яких учень висловлюється на основі раніше сприйнятої інформації*. **Рецептивно-репродуктивні** **Продуктивні** – *учень створює висловлювання різних рівнів (на рівні фрази/речення, мінітексту, тексту*); Рецептивно-продуктивні
2. Комунікативність	**Комунікативні** – *учень реалізує акт мовленнєвої діяльності у будь-якому її виді, наприклад: Сьогодні у нас гості з Німеччини. Розкажіть їм про себе і розпитайте їх про їхню країну;* Умовно-комунікативні – *мовленнєві дії учнів відбуваються в ситуативних умовах*; *ознака цих вправ – наявність мовленнєвого завдання та опори, наприклад: Твої батьки пішли на вечірку і написали тобі записку з*

	проханнями виконати такі дії: полити квіти, винести сміття тощо. Прочитай записку. Коли батьки повернулися додому, скажи їм, що ти виконав усі їхні прохання; **Некомунікативні** – *увага учнів зосереджена лише на формі, наприклад: зробіть ці стверджувальні речення заперечними*;
3. Вмотивованість	Вмотивовані Невмотивовані
4. Рівень керування діями учня	З повним З частковим З мінімальним керуванням
5. Наявність / відсутність ігрового компонента	Без ігрового компонента З рольовим ігровим компонентом З не рольовим ігровим компонентом
6. Наявність / відсутність опор	Без опор Із спеціально створеними опорами З природними опорами
7. Спосіб виконання вправи	Фронтальні, хорові, індивідуальні, парні, у малих групах, у командах, у групах
Додаткові критерії	**Типи вправ**
1. Характер виконання	Усні Письмові
2. Участь рідної мови та / або першої іноземної мови	Одномовні Двомовні (перекладні)
3. Місце виконання	Класні, домашні, лабораторні (фоновправи, комп'ютерні вправи тощо)

ТИПОЛОГІЯ ВПРАВ ЗА ПІДРУЧНИКОМ

Funk, H., Kuhn, Ch., Skiba, D. (u.a.) DLL 4 Aufgaben, Unterricht, Interaktion. München: Klett-Langenscheidt, 2018. S. 30–31.

Merkmal/Критерій	Kommentar/Коментар
rezeptiv /рецептивні вправи	Метою таких вправ є розуміння змісту тексту, який учні слухають або читають. Продукування власних висловлювань учнями не передбачається; увага учнів не спрямована на форму слова.
(re)produktiv /репродуктивні вправи	Метою таких вправ є продукування учнями речень або текстів за зразком.
produktiv /продуктивні вправи	Метою таких вправ є продукування учнями самостійних висловлювань. Учні в таких вправах демонструють все, що вони можуть робити за допомогою мови.
reproduktiv-produktive /репродуктивно-продуктивні вправи	Метою таких вправ є продукування усного або писемного тексту за текстовим зразком.
offene Übungen /«відкриті» вправи	Такі вправи пропонують учням свободу дій; як правило, вони мають різні способи розв'язання проблеми.
halboffene Übungen /«напіввідкриті» вправи	Такі вправи пропонують кілька варіантів; можливим є не один спосіб розв'язання проблеми;
geschlossene Übungen / «закриті» вправи	Вправи, в яких можливим є тільки один спосіб розв'язання проблеми. Репродуктивні вправи є, як правило, «закритими».
inhaltsbezogene Übungen / вправи, орієнтовані на зміст	Вправи, які звертають увагу учнів на зміст усного або письмового тексту.
formfokussierte Übungen / вправи, орієнтовані на форму	Вправи, в яких увага учнів фокусується на формі слова. При цьому важливим є і зміст.
Steuerung der Übungen / рівень керування діями учня	З повним – у таких вправах учням у повному обсязі алгоритм виконання певних дій. З частковим – такі вправи дають можливість вибору. З мінімальним керуванням – можливість вибору збільшується.

Навчальне видання

БЛАЖКО Марія Іванівна, ЩЕРБАК Олена Миколаївна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ (МОВНИЙ КОМПОНЕНТ, МЕТОДИЧНИЙ КОМПОНЕНТ)

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка та макетування – О. В. Борщ

Підписано до друку 14.03.24 р.	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Computer Modern	Обл.-вид. арк. 1,84	Електр. вид-ння
Замовлення № 45	Ум. друк. арк. 2,84	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3[А]
(04631)7–19–72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.